

УДК [378.147:811.1]:376.1

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ АЙСБРЕЙКІНГУ НА НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТТЯХ «ТЕХНОЛОГІЇ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ» ДЛЯ ВЧИТЕЛІВ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН У СИСТЕМІ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Казачінер О.С.

КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»

У статті визначено особливості використання технології айсбрейкінгу як однієї з інтерактивних технологій. Мета технології – оцінити емоційний стан учасників, за необхідності скоригувати його, усунути комунікативні бар'єри й налагодити контакт, подолати напруження й допомогти розкритися в спілкуванні кожного учасника. Обґрунтовано необхідність використання технології айсбрейкінгу в системі підвищення кваліфікації вчителів філологічних дисциплін. Наведено приклади авторських вправ-айсбрейкерів, які використовуються на навчальних заняттях «Технології інклюзивної освіти» (на прикладі вчителів іноземної (англійської) мови).

Ключові слова: інтерактивні технології, технологія айсбрейкінг, вправи-айсбрейкери, вчителі філологічних дисциплін, система підвищення кваліфікації, технології інклюзивної освіти.

Постановка проблеми. Інтерактивні методи навчання на сьогодні є актуальним способом роботи викладача в аудиторії, тренера в групі та педагога в будь-якому освітньому закладі. Інтерактивні методи навчання, на відміну від традиційних, базуються на активній взаємодії учасників навчального процесу, при цьому основна вага надається взаємодії слухачів між собою.

Створення теплої й довірливої атмосфери на навчальних заняттях є одним із важливих чинників успішного їх проведення. «Ламанню криги» в групі допомагають ігри-айсбрейкери (від англ. to break – ламати, ice – лід, ігри-лід-доколи), які сприяють кращому пізнаванню учасниками один одного, познайомитися, зняти комунікативні бар'єри в груповому спілкуванні, підвищити рівень спілкування в групі.

Надзвичайно важливим є застосування цієї технології на навчальних заняттях у системі підвищення кваліфікації. Актуальність її використання зумовлена ще й тим фактом, що нині гостро постає проблема неготовності вчителів до роботи з дітьми, які мають особливі освітні потреби, має місце наявність психологічних бар'єрів та професійних стереотипів учителів. У цьому ракурсі особливого значення набуває проблема розвитку інклюзивної компетентності вчителів, зокрема філологічних дисциплін, як складової їхньої професійної компетентності.

Ураховуючи нові вимоги до педагога в умовах модернізації освіти, вважаємо, що важливу роль у створенні умов для розвитку інклюзивної компетентності вчителів філологічних дисциплін мають відіграти заклади післядипломної педагогічної освіти. Необхідність розвитку інклюзивної компетентності вчителів є сьогодні актуальною та впроваджується лише нещодавно, тому оволодіти інклюзивними знаннями та вміннями вчителі-практики можуть у післядипломній освіті.

Завдяки використанню технології айсбрейкінгу на навчальних заняттях учителі мов і літератури мають можливість не лише оволодіти певним обсягом необхідних теоретичних знань та практичних умінь щодо проблеми інклюзивної освіти, а й шляхом участі у вправах такого типу переглянути власні погляди, позиції, іноді – певні стереотипи щодо залучення дітей із особливими освітніми потребами до навчання разом із однолітками типового розвитку в закладах загальної середньої освіти.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Він свідчить про те, що технологія айсбрейкінгу належить до переліку інтерактивних технологій навчання, проте розглядалася надто поверхово.

Проблему застосування інтерактивних технологій в освітньому процесі порушували такі дослідники, як А. Кух [3; 4], О. Пометун, Л. Пирожко [5], Г. Сухорукова [6] та інші.

Отже, як бачимо, проблема використання технології айсбрейкінгу на навчальних заняттях «Технології інклюзивної освіти», зокрема для вчителів філологічних дисциплін, не було предметом спеціальних наукових пошуків, проте на сучасному етапі потребує обов'язкового висвітлення.

Мета статті. Мета дослідження полягає у визначенні особливостей використання технології айсбрейкінгу на навчальних заняттях «Технології інклюзивної освіти» для вчителів філологічних дисциплін у системі підвищення кваліфікації.

Виклад основного матеріалу. Айсбрейкер – це тренінгова вправа на зближення, яка проводиться на початку роботи. Іноді айсбрейкер – це така цікава інформація (відео тощо), після чого ті, хто навчаються, не можуть відмовитися від матеріалу, він стає для них життєво необхідним. Айсбрейкерами є найпростіші й ефективні ігри для створення атмосфери довіри й позитивного настрою навіть у найрізноманітнішій команді.

Технологію айсбрейкінгу розроблено для створення комфортних дружніх стосунків між учасниками. Мета технології – оцінити емоційний стан учасників, за необхідності скоригувати його на краще, усунути комунікативні бар'єри й налагодити контакт, подолати напруження й допомогти розкритися в спілкуванні кожного учасника. Найкращий час для «ламання криги» – організаційний момент на початку заняття, але вважаємо, що вправи-айсбрейкери залежно від їхнього змістового наповнення можна застосовувати на будь-якому етапі навчального заняття, зокрема за темою «Технології інклюзивної освіти».

Наведемо кілька прикладів вправ-айсбрейкерів, які ми використовуємо на навчальних заняттях «Технології інклюзивної освіти» для вчителів філологічних дисциплін у системі підвищення кваліфікації (на прикладі вчителів іноземної (англійської) мови):

1) **Download the profile of Mark, a student with special educational needs. Imagine that this student is going to join your class. Think about how you will prepare for this and how you will include the student in your lessons. Review the topics covered in this session and make notes on the following areas:**

- classroom management
- teaching techniques
- common problem areas for the SEN student (working memory, communication and interaction, self-esteem).

2) **Tell (in pairs, in small groups) briefly describing your ideas for including Mark, the student with special educational needs, in your class. Describe what you think the problems might be and what you would do, giving your reasons. Include examples from the following areas:**

- classroom management
- teaching strategies
- working memory
- communication and interaction
- self-esteem.

3) **Click on the students to read their teacher's descriptions of them. Think about the situation from the students' point of view. What kinds of challenges would they face, e.g. understanding what to do, asking for help, interacting with classmates, or doing homework?**

– Jacques is really clumsy. He's always falling over or bumping into things. He's also very disorganized and continually forgets his books. He holds his pencil in an awkward way and that makes his writing slow and untidy. Whenever we do sports, he's slow changing his clothes and the other students laugh at him. I think he just needs to grow up and stop being so immature. I'm always telling him to hurry up.

– Antonio is always disrupting my class. He never listens and just wants to make jokes and act the clown. He sometimes gets on well with the other students, but he can be very aggressive when he doesn't get his own way. Some of the students are scared of him. I think there are a lot of problems at home, too, but it's impossible to talk to him because he gets too emotional. His mother won't even answer the phone when I call to tell her about the problems.

– Louella seems able to do the work, but she can't work well with other students because she always wants to be the first to answer anything. She is always interrupting lessons and asking a lot of questions, which are often interesting, but not relevant at that moment. She is at her best if she is doing something different from the others and more challenging, and she can show her knowledge of the world. I think she is really good at English, but sometimes she just doesn't try.

– Anna is very quiet in class. She seems embarrassed when she's asked to speak, and unable to get her words out. I'm not sure if she understands what to do, but she never asks for help. She has problems remembering the correct names for things in her own language. The other students don't really want to work with her because it takes too long for her to express her opinion.

4) **What are your views on students with special educational needs? Read the statements and decide if you agree, partially agree, or disagree. Then watch the video in which Marie Delaney responds to the statements. Check the Feedback and compare your answers.**

1. Teachers need special training to teach students with special educational needs.

- agree
- partially agree
- disagree

2. There aren't any special needs: some students are just badly behaved or lazy.

- agree
- partially agree
- disagree

3. It's impossible to cater for the special needs of one or two students in a class of thirty.

- agree
- partially agree
- disagree

4. Other students make less progress when there are students with special needs in the class.

- agree
- partially agree
- disagree

5. Students with special educational needs can't learn a foreign language.

- agree
- partially agree
- disagree

5) **Building Self-Esteem in Children with Special Needs. Make up some recommendations for teachers who work with SEN students from jumbled words (working in small groups):**

- Focus on talents
- Rejoice in what they do well
- Help them look beyond school
- Involve them in hands-on activities

«Розтопити лід» у стосунках учителів, а також у їхньому ставленні до проблем інклюзивної освіти дозволяють ці й багато інших вправ. Необхідним є врахування досвід роботи, вікові й психологічні особливості вчителів і академічної групи в цілому. У кінці ігрової й анкетованої форми використання цього прийому учасникам доцільно запропонувати поділитися тим, що їм сподобалося, що викликало занепокоєння, що хотілося б повторити.

Висновки та пропозиції. Таким чином, з усього сказаного вище можна дійти висновку про те, що технологія айсбрейкінг є однією з ефективних інтерактивних технологій, яку викладач може застосовувати в освітньому процесі під час проведення лекційних, практичних та семінарських занять. Айсбрейкери (лідколи) – це тренінгові вправи на ознайомлення й розігрів групи, які виконують такі функції, як криголам відчуження, зняття хвилювання від перебування в іншому місці, вступ до тренінгу.

Проблема використання технології айсбрейкінг на навчальних заняттях «Технології інклюзивної освіти», зокрема для вчителів філологічних дисциплін, не була предметом спеціальних наукових пошуків, проте на сучасному етапі потребує обов'язкового висвітлення.

У дослідженні було наведено кілька прикладів вправ-айсбрейкерів, які ми використовуємо

на навчальних заняттях «Технології інклюзивної освіти» для вчителів філологічних дисциплін у системі підвищення кваліфікації (на прикладі вчителів іноземної (англійської) мови).

Уважаємо, що предметом подальших наукових пошуків у напрямі окресленої проблеми

може стати, по-перше, здійснення більш чіткої класифікації вправ цієї технології, по-друге, розробка вправ із використанням технології айсбрейкінгу, які можуть стосуватися різноманітних тем курсів підвищення кваліфікації вчителів філологічних дисциплін.

Список літератури:

1. Єлігулашвілі М., Федорович І., Пономарьов С. Організація навчання з питань дискримінації. Практичний посібник. – К., 2015. – 136 с.
2. Інтерактивні методи викладання. Практичні поради для суддів-викладачів. – К.: ФОП Демчинський О.В., 2017. – 64 с.
3. Кух А.Н. Интерактивные технологии формирования профессиональных качеств будущих учителей физики / А.Н. Кух // Новые технологии в преподавании физики: школа и ВУЗ (НТПФ-IV), 14-17 марта 2005 г. : сборник аннотаций. – М.: Типография МПГУ, 2005. – 80 с.
4. Кух А.Н. Интерактивные методы обучения и их применение в высшей школе / А.Н. Кух // Преподавание физики в высшей школе: научно-методический журнал. – № 31. – М., 2005. – 175 с. – С. 14-17.
5. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія і практика / О. Пометун, Л. Пироженко. – К., 2002. – 136 с.
6. Сухорукова Г. Інтерактивна взаємодія суб'єктів навчально-пізнавальної діяльності в педагогічному процесі / Г. Сухорукова // Методика навчання інформатики та ІКТ. – № 4. – 2012. – С. 27-31.
7. DIALOGUE BOX. Підходи та практики з молодіжних проектів для порозуміння та діалогу: збірка матеріалів та методик. – Інша освіта, 2015. – 83 с.

Казачинер Е.С.

КВУЗ «Харьковская академия непрерывного образования»

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ТЕХНОЛОГИИ АЙСБРЕЙКИНГ НА УЧЕБНЫХ ЗАНЯТИЯХ «ТЕХНОЛОГИИ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБУЧЕНИЯ» ДЛЯ УЧИТЕЛЕЙ ФИЛОЛОГИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН В СИСТЕМЕ ПОВЫШЕНИЯ КВАЛИФИКАЦИИ

Аннотация

В статье определены особенности использования технологии айсбрейкинг как одной из интерактивных технологий. Цель технологии – оценить эмоциональное состояние участников, при необходимости скорректировать его в лучшую сторону, устранить коммуникативные барьеры, преодолеть напряжение и помочь раскрыться в общении каждому участнику. Обоснована необходимость использования технологии айсбрейкинга в системе повышения квалификации учителей филологических дисциплин. Приведены примеры авторских упражнений-айсбрейкеров, которые используются на учебных занятиях «Технологии инклюзивного обучения» (на примере учителей иностранного (английского) языка).

Ключевые слова: интерактивные технологии, технология айсбрейкинг, упражнения-айсбрейкеры, учителя филологических дисциплин, система повышения квалификации, технологии инклюзивного обучения.

Kazachiner O.S.

Kharkiv Academy of Postgraduate Education

USING ICEBREAKING TECHNOLOGY AT THE CLASSES «TECHNOLOGIES OF INCLUSIVE EDUCATION» FOR PHILOLOGY TEACHERS IN THE SYSTEM OF POSTGRADUATE EDUCATION

Summary

The article describes the features of using “icebreaking” technology as one of the interactive technologies. The purpose of technology is to assess the emotional state of the participants, to adjust it if necessary, to eliminate the communication barriers and to establish contact, to overcome the stress and to help each participant realize him/herself in communication. The necessity of using “icebreaking” technology in the system of postgraduate education of philological disciplines teachers is substantiated. Examples of author exercises-icebreakers used in “Inclusive Education Technologies” training sessions (for example, foreign (English) teachers) are given.

Keywords: interactive technologies, “icebreaking” technology, icebreakers, philological disciplines teachers, system of postgraduate education, inclusive education technologies.